

מנשרתן שלמה

עיונים ופנינים בפרשה מבית מדרשו ושיעוריו של
הגאון הניוקא רבינו שלמה יהודה בארי שליט"א

גיוון
91

פרשת חקת

שבת מכפרת ומטהרת כפרה אדומה,

וצריך לטוהר ולגלח שערו וצפרניו, כדי שתכפרו עוונותיו

אֲשֶׁר צָנָה ה' לְאָמֹר (יט, ב). כתב רבינו חיים פלטיאל (בראשית ב. א) בשם זקנו רבי שמואל מפלייזא, שמה שנאמר ב'ויכולו' ג' פעמים 'אשר' [מלאכתו אֲשֶׁר עָשָׂה. מִכָּל מְלָאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה. אֲשֶׁר בְּרָא אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת]. זהו כנגד ג' פעמים 'אשר' דכתיב בפרה אדומה [אֲשֶׁר אֵין בָּהּ מוֹם. אֲשֶׁר לֹא עָלָה עָלָיָה עַל אֲשֶׁר צָנָה]. לומר, מה פרה מטהרת ומכפרת, אף שבת מכפר ומטהר כל עוונות. לפיכך צריך אדם לטהר עצמו בערב שבת לגלח שערו וצפרניו, וכדאמרין נוטו והסר צפרניך בערב שבת שנקראת כלה (שבת קט). כי היכי דניכפרו עוונותיך.

מכל הנשים שיצאו ממצרים לא מתה אשה זולת מרים מפני הבאר

וַתָּמָת שָׁם מִרְיָם וַתִּקָּבֵר שָׁם וְלֹא הָיָה מִיָּה מִיָּה לְעֵדָה (כ, א-ב). איתא במדרש אספה (בתי מדרשות ח"א, עמ' רב) שמיתת מרים היתה תלויה בהסתלקות הבאר, וז"ל: 'וַתָּמָת שָׁם מִרְיָם', זו מתה בלבד מכל הנשים שיצאו ממצרים, שלא מתה אשה במדבר, שנאמר (יהושע ה, ד) 'כָּל הָעָם הַיָּצֵא מִמִּצְרָיִם הָרַר וּלְכָן לֹא יָכֹל הַכְּנִיסוֹ עִמָּהֶם, וְכֵן נִגְזַר גְּזִירָה עַל מִשָּׁה, וְגַם בַּעֲבוּר הַמַּיִם נִגְזַר עַל מִשָּׁה וְעַל אַהֲרֹן, אֲמֵנָה אֶת מִרְיָם הִיוּ יְכוּלִים לְהוֹלִיכָה בְּאֲרוֹן עִמָּהֶם עַד בּוֹאֵם לְאֶרֶץ, וְאִם הִיוּ מוֹלִיכִין אוֹתָהּ עִמָּהֶם, הִיתָה הַבָּאֵר הוֹלֶכֶת עִמָּהֶם אֶע"פ שמתה.'

אילו היו מוליכים את מרים לארץ לא היו פוסקים מי הבאר

אמנם יש לציין למה שביאר בזה רבי אליהו האתמרי בספרו חוט של חסד, שהסתלקות הבאר היתה בעוון קבורת מרים במדבר צין, ואילו היו מוליכים אותה לארץ ולא קברוה שם, לא היתה הבאר מסתלקת, וזהו 'וַתִּקָּבֵר שָׁם' ועל כן 'וְלֹא הָיָה מִיָּה לְעֵדָה'. דבשלמא גבי אהרן אמר הקב"ה שימות שם הרהר ולכן לא יכלו להכניסו עמם, וכן נגזרה גזירה על משה, וגם בעבור המים נגזר על משה ועל אהרן, אמנם את מרים היו יכולים להוליכה בארון עמהם עד בואם לארץ, ואם היו מוליכין אותה עמהם, היתה הבאר הולכת עמהם אע"פ שמתה.

הבאר היתה מעלה דגים ומיני בשמים שריהם נודף בכל העולם

בְּאֵר חֲפֹרָה שָׂרִים כְּרוּה נְדִיבֵי הָעָם בְּמִשְׁעַנְתֶּם וּמִמְדָּבָר מִתְנַה (כא, יח). הנה רבים הם מימרות חז"ל במעלת הבאר ונפלאותיה, ונציין מעט מזעיר מדבריהם בזה. א. היתה הבאר מעלה להם מיני דגים שמנים יותר מדאי (ב"ר סו, א). ב. היתה מעלה להן מיני דשאים ומיני בשמים והיו מגעגעי בהם, שנאמר 'בְּנֵאוֹת דָּשָׂא יִבְרִיצֵנִי עַל מֵי מַנְחוֹת יִבְהַלֵּנִי, וְהִיָּה רִיחוֹ נוֹדֵף מִסוּף הָעוֹלָם וְעַד סוּפוֹ (שוח"ט תהלים מזמור כג). ג. היה כל שבט ושבט עושה לו אחת המים מן הבאר, וכל אחד היה נוטע על מימיה תאנים ופגנים ורמונים, ועושין פירות בני יומן, כשם שהיה מתחילת ברייתו של עולם 'עץ פְּרִי עֵשָׂה פְּרִי לְמִינוֹ' (תנחומא קדושים ז).

בארה של מרים היו עוברים בה בספינות זה אצל זה,

והיתה מביאה מהים הגדול כל חמדת העולם

ד. ואיתא בתוספתא (סוכה ג, יא-יג), שהיתה הבאר דומה לסלע מלא כברה, מפכפכת ועולה כמפי הפך הזה, עולה עמהן להרים, ויורדת עמהן לגאיות, ובמקום שישראל שורין היא שורה כנגדן, מקום גבוה כנגד פתחו של אהל מועד, ונשיאי ישראל באין וסובבין אותה במקלותיהן, ואומרים עליה את השירה 'עָלִי בְּאֵר עֲנֵנוּ לָהּ, עָלִי בְּאֵר עֲנֵנוּ לָהּ, וְהֵן מִבַּעֲבֵעֵי וְעוֹלִין כַּעֲמוּד לְמַעְלָה, וְכֵן אֶחָד וְאֶחָד מוֹשֵׁךְ מוֹשֵׁךְ אִישׁ לְשִׁבְטוֹ אִישׁ לְמִשְׁפַּחְתּוֹ, שְׂנֵאֲמֹר בְּאֵר חֲפֹרָה שָׂרִים כְּרוּה נְדִיבֵי הָעָם בְּמִשְׁעַנְתֶּם'. והיא סובבת כל מחנה ישראל ומשקה את כל הישימות, שנאמר (כא, כ) 'וַיִּשְׁקֶפָה עַל פְּנֵי הַיָּשִׁימוֹת, וְנַעֲשִׂית חַלְמִים גְּדוֹלִים, שְׂנֵאֲמֹר (תהלים עה, כ) 'הֵן הִכָּה צוּר וַיִּזְבַּז מִיָּם וַיִּנְחַלִּים יִשְׁטֹפּוּ'. והן יושבין באיספקאות - [ספינות קטנות] ובאין זהו אצל זה, שנאמר (תהלים קה, מא) 'הֲלֹכְנוּ בְּצִיּוֹת נְהָר'. והמים הולכין לים הגדול ומביאין משם כל חמדת העולם, שנאמר (דברים ב, ז) 'זֶה אֲרֻבְעֵים שָׁנָה

ה' אֶלְהִיָּה עִמָּךְ לֹא חִסְרָת דָּבָר'. וכ"ה במדרש (במדבר יט, כו), ושם נוסף עוד שהיו המים יוצאים מחוץ למחנה ומקיפין חלק גדול, שנאמר (תהלים כג, ג) 'יִנְחַנֵּנִי בְּמַעְגְלֵי דָּקָךְ לְמַעַן שְׂמוֹ', ומגדלים מיני דשאים ואילנות לאין סוף, שנאמר (סם, ב) 'בְּנֵאוֹת דָּשָׂא יִבְרִיצֵנִי עַל מֵי מַנְחוֹת יִבְהַלֵּנִי'.

מאהלו של משה היתה הבאר יוצאת לכל שבטי ישראל,

איש איש על מחנו ועל דגלו

ה. ואיתא בילקו"ש (פקודי רמז תכו), שהיתה הבאר בפתח חצר המשכן סמוכה לאהלו של משה, והיתה מודיעה לכל המחנות היאך יחנו. שכיין שהעמידו המשכן בחנייתם ועמדו קלעי החצר, היו י"ב נשיאים עומדים על הבאר ואומרים שירה שנאמר 'בְּאֵר חֲפֹרָה שָׂרִים', ומימי הבאר יוצאין ונעשין נהרות נהרות. נהר אחד יוצא ומקיף את מחנה שכינה, ומאותו נהר יוצאין ארבע נהרות בד' זוויות החצר, כל אחד ואחד הולך לבסוף משמש ב' רוחות דרום ומזרח ויוצא אל מחנה ישראל, וכשעברו את מחנה הלויים היו גם מתערבין ונהרות זה לזה ומקיפין את כל מחנה הלויים, ומהלכין בין משפחה למשפחה, ונראין טבליות טבליות מקיפין את מחנה השכינה. ונהר גדול מקיף את כל מחנה ישראל מבחוץ ונעשין נהרות נהרות בין כל שבט ושבט, והיו הנהרות מודיעין בין כל אחת ואחת גבולן ואין אחד צריך לחבירו, והיו מימי הבאר מגדלין להן כל מיני מעדנים מעין העולם הבא, שנאמר (שה"ש ד, ג) 'שֶׁלַחֲךָ פְּרִדָּס רְמוֹנִים וְגו' נֶרְדְּ וְכַרְפָּס וְגו'.

במי הבאר היו כל מיני טעמים,

והם היו מים שמלאכי השרת שותים מהם

ו. ואיתא במכילתא (יתרו, מס' דוישמע א) שהיו טועמים במי הבאר טעם יין ישן, טעם יין חדש, טעם חלב, טעם דבש, טעם כל המתקים שבעולם. והוסיף בזה במדרש תלפיות (ענף יין בהוספות), שבוודאי גם היו למים אלו סגולת השכרות כיון ממש, דאם לא כן היו חסרין מיין, ובמדבר מילא להם הקב"ה כל תאוותם. וכתב במחשבות חרוץ (אות יט), שכמו שהיה המן לחם שמלאכי השרת אוכלין, כך הבאר מושקה שמלאכי השרת שותין, ולכן היו טועמין בו טעם יין וכל מיני משקין. וטעם יין שבו הוא מהיין המשומר בענביו, והוא סוד טעמי תורה שאין מגלין לאומות העולם, שהתורה נמשלה לכל מיני משקין מים ויין דבש וחלב.

כמה פעמים העמיד משה חמה

וַיַּכּוּהוּ יִשְׂרָאֵל לְפִי תִרְבַּב וַיִּירֶשׂ אֶת אֶרְצוֹ וְגו' (כא, כד). איתא בתנא דבי אליהו רבה (פ"ב) ובמדרש תהלים (מזמור ט), שהעמיד הקב"ה חמה למשה ביום הכותו את סיחון ואת עוגו, לפרסם הנס לכל באי עולם, וכן העמיד לו חמה במלחמת עמלק. וכן פירש"י (דברים ב, כה) עה"פ 'הַיּוֹם הִזָּה אֶחָל תַּת פַּחְדְּךָ וַיִּבְרָאָתְךָ עַל פְּנֵי הָעַמִּים תַּחַת כָּל הַשָּׁמַיִם אֲשֶׁר יִשְׁמְעוּן שְׁמֵעְךָ וַיִּגְזְזוּ וַיִּחַלּוּ מִפְּנֵיךָ, לִימַד שַׁעֲמֵדָה חֲמָה לְמִשָּׁה בְּיוֹם מַלְחַמַת עוֹג וְנוֹדַע הַדָּבָר תַּחַת כָּל הַשָּׁמַיִם, וּמְקוּרוֹ טַהוֹר מְדַבְרֵי הַגְּמָרָא בְּמַסְכַת טַעֲנִית (כ), וּבְמַסְכַת ע"ז (כה). וכן"ה בפסיקתא רבתי (פיסקא ד).

ורבינו בחיי (שמות יט, ז) כתב בשם מדרש, שביום מתן תורה היתה עמידת חמה, והביא עוד בשם מדרש 'אלה הדברים רבה' (וכ"ה בדב"ר מהדו' ליברמן פ' ואתחנן) שחמש פעמים עמדה חמה למשה, יום של יציאת מצרים, ויום של קריעת ים סוף, ויום של עמלק, ויום של מתן תורה, ויום של נחלי ארנון. ואיתא בספרי (דברים פסקא שו), שכשאמר משה את השירה 'הֲאֵינִי הַשָּׁמַיִם וַאֲדַבַּרְתָּה' (דברים לב, א), עמדו באותה עת השמים ושמי השמים דוממים, כעין הנאמר ביהושע (י, יב) 'וַיֹּאמֶר לְעֵינָי יִשְׂרָאֵל שְׁמַשׁ גִּבְגֵּעוֹן דָּוָם וַיִּרְחַב בְּעֵמֶק אֶלְלוֹן, וַיִּדָּם הַשָּׁמַשׁ וַיִּרְחַב עִמָּד וְגו'', וסיים הספרי, ונצינו למדים שהצדיקים שולטים בכל העולם כולו.

1 ואיתא במדב"ר (יט, לב) שי"א שמלחמת סיחון עשו באלול, ומלחמת עוג אחרי הרגל כז"ה בתנחומא תצוה ט.

זוהי לציין בזה לדברי מהר"א סבע בס' צרור המור (ר"פ האזינו), וזה תוכן דבריו, שמאחר שאומרים השוטים שאם יעמדו השמים מתנועתם אפילו רגע אחד יהיה העולם חרב, לכן אמר משה רבינו ע"ה בעת שהעמיד את השמים בשירת האזינו 'עֲרֹף כַּמְטֵר לַקְּחֵי תַגְל פְּסַל אֲמַרְתִּי, כְּלוֹמַר כְּשֶׁהַשָּׁמַיִם יַעֲמִדוּ מִתְנוּעַתָם וְלֹא יַפְעִלוּ פְעוּלָתָם וְלֹא יִרְיֶקוּ מִטֵּר וְהָאֲדָמָה לֹא תֵתֵן אֶת יְבוּלָהּ, אִז 'עֲרֹף כַּמְטֵר לַקְּחֵי תוֹל כְּטַל אֲמַרְתִּי, לִי מִצַּד הַתּוֹרָה שְׁנִקְרָאת מֵיָם חַיִּים יִרְדוּ טַל וּמִטֵּר וִירִדוּ חַיִּים לְעוֹלָם, אֵע"פ שֶׁהַשָּׁמַיִם הֵיוּ נִעְצָרִים וְנוֹמְדִים מִתְנוּעַתָם, לְפִי שֶׁהַשָּׁמַיִם אֵין לָהֶם מִצַּד עֲצָמָם אֲלָא מִצַּד מְאוֹר הַתּוֹרָה. וְלִכֵּן אַחַר שֶׁהִבְרִיא אוֹ הַצְּדִיק הוּא בַעַל תּוֹרָה, הוּא יָכוֹל לְכַסֵּל מְאוֹר הַשָּׁמַשׁ כְּשִׁירָה וּלְכַסֵּל תְּנוּעַת הַשָּׁמַיִם, אַחַר שֶׁהָאוֹר הַמְגִיעַ לְשִׁמְשׁ הוּא מִצַּד הַצְּדִיק וּמְאוֹר תּוֹרָתוֹ. וְלִכֵּן הָאֲדָמָה לְמַעַל מִן הַמְּלָאכִים וּמִן הַשָּׁמַיִם. וְלִכֵּן אָמַר הַמְּשׁוֹרֵר ה' אֲדוֹנָנוּ, מֵה אֲדִיר שִׁמְךָ בְּכָל הָאָרֶץ, שִׁרְצָה הַלְהוּדִיעַ מַעַלְת הָאָדָם הַשֶּׁלֵם אֲשֶׁר הוּא עוֹלָה בְּחִמְתּוֹ עַל הַגְּרָמִים הַשְּׁמִימִים וְעַל הַמְּלָאכִים, עַד שֶׁבִסְבַּת הָאָדָם הַשֶּׁלֵם נִוְעַת גְּדוֹלַת הַשֶּׁם בְּעוֹלָם, כְּמוֹ שְׂאֲמַר בְּבִרְהֵם ה' אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם אֲשֶׁר לִקְחֵי מִבֵּית אֲבִי, אֲבָל אֲחִי כִּשְׁהוּדִיעַ גְּדוֹלַת הַקֶּב"ה בְּעוֹלָם אֲמַר 'אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם וְאֵלֵהי הָאָרֶץ'. וְלִכֵּן אָמַר ה' אֲדִינִנִּי מֵה אֲדִיר שִׁמְךָ בְּכָל הָאָרֶץ, בְּסַבַּת הָאָדָם הַשֶּׁלֵם הַמְּדוּעֵי שִׁמְךָ כִּי טוֹב נִגְדֵי יִרְאֵי, עַד שֶׁלְרֹב מַעַלְתּוֹ 'תַּנְה הוֹדֵף עַל הַשָּׁמַיִם, לְרַמּוֹז שֶׁזֵּי הַשָּׁמַיִם וְאוֹרָם אֵינוֹ אֲלָא מִצַּד הָאָדָם שְׁנוֹתָן אוֹר וְזֵי לְשִׁמְיָם לְהַלִּיעַ עַל הָאָרֶץ, וְאִם לֹא הִיָּה הָאָדָם לֹא יִהְיוּ הַשָּׁמַיִם אוֹרִים וְכוּכְבֵי הַשָּׁמַיִם וְכִסְיָהֶם חִשְׁכוּ נָרָם, לְפִי שֶׁאֵין לָהֶם אוֹר מִצַּד עֲצָמָם אֲלָא מִצַּד הָאָדָם הַנּוֹתֵן לָהֶם אוֹר מִצַּד אוֹר הַתּוֹרָה.

”והיו עיני ולבי שם כל הימים” (מלכים א - ט, ג)

משיעורים יום ה' חיי שרה תשע"ז ויום ב' וירא תשע"ט

כל הנבראים, ויש את גילוי הרצון שלשמו ברא הקב"ה את העולם, להיטיב לברואיו בכל הטובות כולם, ויזכו ליהנות מזיו שכירתו, והוא יחוד הרצון והכתר עם המעשה והמלכות.

וכשאין בית המקדש קיים העולם הנבראים כמעולפים, שאין גילוי לרחמים אלא כדי חיותם. כי כענין הלב שהוא כמלך על כל האברים, וממנו נשפע חיות לכל אברי הגוף, כך כאשר יש את בית המקדש יש מלך בעולם, ורואים את חיות האלוקות וגילוי מלכותו בכל הבריאה. ומיום שחבר בית המקדש, דומה העולם לגוף מעולף, וכל גילוי החיות והרחמים הם כ'קיסטא דחיותא', שהיא חיות מועט לקיום העולם בלבד, כדי חיותו בצמצום, בכדי שלא יבוא חלילה לידי כליה ומיתה.

בית המקדש הוא הלב והאור השורה בתוכו הוא הרצון האלוקי להטיב וגילוי הרחמים

והלב עצמו הוא כלי המכיל את הרצון והרחמים, והרצון והרחמים הם האור והפנימיות השורה בתוך הלב. וכך היה בבית המקדש, שבית המקדש הוא לב העולם, כמלך על כל האברים, והאור השורה בתוכו הוא גילוי הרצון האלוקי להשפיע את כל הטוב לנבראים, וממנו נמשכים רחמים על כל העולם, על כן בפנימיות כל קיום בית המקדש הוא על ידי ב' ענינים, והם הלב והאור השורה בתוך הלב, הלב - הוא שהשי"ת מלך בעולם, והאור השורה בתוך הלב - שיש רחמים מגולים על כל הנבראים, ואין השתלשלות של צער ודין בעולם, וכן יתקיים לעתיד שבתחילה יתקיים "בונה ירושלים ה" ואח"כ יתקיים "הרופא לשבורי לב ומחבט לעצבותם" שהוא תחיית המתים כמובא בזוהר חיי שרה (בדף קלד).

בחורבן בית ראשון לא רצו את הביטול למלכות ה' ב"ה

ועל כן ביטול הקיום של בית המקדש יהיה גם כן על ידי שיהיה חיסרון בקיום הלב, או שיחסר מגילוי הרצון והרחמים שיש בתוך הלב. וביטול הקיום של בית ה' כשיש חיסרון בקיום הלב נעשה כאשר אין הנבראים רוצים במלכות ה' ב"ה, והוא חיסרון בבית המקדש, כלומר שאף שחפצים בכל הטובות שנמשכות מבית המקדש, אינם חפצים במלך שמטיב עימם אלא בטובות לבדם. והוא חטא עבודה זרה שבעבורו נחרב בית ראשון כמ"ש בגמ' יומא (בדף ט), שרוצים את גילוי הרחמים והטובה שלשמו יתברך אבל אין חפצים בו למלך, כי בבית ראשון היה שפע גדול שהוא טובה לנבראים, אך נחרב מפני שלא רצו בו יתברך למלך עליהם, ועל כל זה קבל הנביא הושע (ב, י) "וכסף הרביתי לה וזהב עשו לבעל", שמצטער ה' יתברך שרוצים את רצונו להטיב עימם ואת גילוי רחמיו, אך בו בעצמו אין חפצים, והוא כאדם שירצה מהשי"ת שישפיע לו טובה גדולה בממון, אך אותו יתברך בעצמו אינו רוצה שיהיה אצלו בסמוך - כמו שחפץ בממון והטובה שנמשכת ממנו יתברך.

וגדולת ענותנותו של הקב"ה היא שאף שאין בית המקדש ובית המלכות קיים, ואין גילוי של רחמים וטובה בעולם כמו שהוא יתברך רוצה להשפיע ולהיטיב, אעפ"כ משפיע הקב"ה טובה לאין קץ לכל הברואים, חיים ובריאיות, אישה ובנים, קורת גג ומזון רב. ואף שאין מבקשים אותו יתברך בעצמו למלך, אעפ"כ ברוב ענותנותו מחפש וחותר השי"ת למצוא דרכים להיטיב לברואיו.

בחורבן בית שני רצו את הרחמים והטובה שתהיה לד' אמותם לבדם

והדבר השני שמביא לביטול הקיום של בית המקדש הוא כאשר אין חפצים בגילוי הרצון להטיב וגילוי הרחמים, שהוא האור השורה בתוך בית המקדש ובתוך הלב. והנה הרחמים והטובה הנמשכים מהקדושה הם רחמים על הכל, והשפעת טובה לכולם, וזהו היפך הנהגת הרחמים המצויה אצל אומות העולם וערב רב, שכל ענינם להשיב טובה לעצמם כמ"ש בתיקונ' (בתיקון ו בדף כב). על הפסוק "ויתערבו טובים וילמדו מעשיהם" דכל טיבו דעבידו ערב רב לגרמיהו עבידו, שכל טובתם והרחמים שכביכול הם מגלים הכל הוא לצורך עצמם, וכמו שהשיבם הקב"ה בגמ' ע"ז (בדף ב). ומפני סיבה זו נחרב בית המקדש השני, כי בבית ראשון היו חפצים בגילוי הרחמים הקדושים, שהם טובה ורחמים על הכל, והייתה בהם אהבת חנים כמ"ש בירושלמי פאה (פ"א), אבל בבית שני לא

מפני הקושי בעסק התורה יהיה לעתיד גילוי גדול יותר ממעמד הר סיני

הנה ביום מתן תורה עלתה המלכות אל הכתר, שהמשמעות בזה שמלכות ה' ב"ה הייתה בגילוי בכל הבריאה, וכדאמר רבי אבהו בשם רבי יוחנן בשמו"ר (פר' כ"ט) כשנתן הקב"ה את התורה ציפור לא צווח וכו' שרפים לא אמרו 'קדוש קדוש', הבריות לא דברו אלא העולם שותק ומחריש, שכל הנבראים ידעו מגדולת ה' ומלכותו, והיתה יראה גדולה בכל העולם כולו. ולאחר מתן תורה יכלו בכח היחודים בסודות התורה לגלות מדרגה זו בכל הבריאה, ולהשיב את הכל אל ה' יתברך, אלא שבחטא העגל ובשבירת הלוחות ירדנו למדרגה נמוכה, וכל זאת על מנת להסיר את הגאות מן העולם על ידי מידת ההכנעה. ולעתיד כאשר תשוב ותעלה המלכות אל הכתר, תתגלה מדרגה נעלית יותר מהמדרגה שהשגנו בלוחות הראשונות, וכמו שכתוב בתנא דבי אליהו (פכ"א) שמפני הקושי והצער שנעשה בלימוד התורה מיום שבירת הלוחות, עתיד הקב"ה להשפיע את השכר לימות בן דוד כפול ומכופל, וכמובא בירושלמי (בהריות פ"ג מ"ד) שאמר אבא יודן 'ל טובתי נשברה רגל פרת', כך השבר שנעשה מהעגל ובשירת הלוחות ימשיך כפליים טובה ושכר שיטיב לנו הקב"ה לימות בן דוד.

השלימות היא כשיהיה גילוי רצון הבורא ב"ה לעיני כל הנבראים

וכדי שתעלה מלכות ה' ב"ה אל הכתר, כלומר שתהיה מלכות ה' ב"ה בגילוי לעיני כל, צריך להביא לידי הארת הכתר אל המלכות. והמשמעות בזה, שמידת הכתר היא כנגד הרצון כמ"ש בזוהר בראשית (בדף מז) ומידת המלכות היא כנגד האברים כמ"ש בזוהר נשא (בדף קכב). כי בהם מתגלה הפעולה והמעשה שהיה בתחילה ברצון. וכשהפעולה והמעשה הם בגילוי בדיוק כפי שהיה ברצון, הוא נקרא יחוד המלכות והמעשה עם הכתר והרצון, כי נגלה ונראה במעשה מה שהיה ברצון. אבל אפשר שיהיה המעשה על פי הרצון שהיה בתחילה, ובכל זאת לא יראה במעשה מה שיש ברצון (דרך משל כשאדם עושה בעורמה ומסתיר את רצונו), ולעיני הרואים הוא פירוד בין הרצון למעשה.

וכך כאשר רצה הקב"ה לגלות את הטוב ואת הרחמים, על כן היה צריך לגלות את מלכותו שהם מצוות עשה ומצוות לא תעשה שהם אברין דמלא כמ"ש בתיקונ' (בתיקון ל' בדף עד) כי בכדי שיוכלו הנבראים לעמוד במחיצת השכינה לקבל את השפעת הטובה והרחמים, מוכרח שימליכוהו עליהם ויקבלו את מלכותו שהוא יתברך למעלה מהם, ויכירו ויידעו שהם הנבראים והוא הבורא, הם הנתינים והוא שמולך עליהם, וממנו יתברך נשפע להם כל שפע וטובה שיש בידם.

וכאשר מתפשטים הרחמים ונשפעת טובה בעולם, ואין שום קושי וצער בעולם, זהו שלימות החיבור של הרצון עם המעשה והכתר עם המלכות, אך כאשר יש צער בעולם ואין גילוי של הרחמים בכל מקום ובכל זמן, נמצא שיש פירוד בין הרצון שהוא הכתר לבין המלכות והמעשה, ואין רואים בגילוי את הרצון של הטובה והרחמים בעולם.

סיבת הפירוד בין הרצון למעשה הוא חסרון הלב שהוא בית המקדש

והסיבה לפירוד בין הרצון לבין המעשה, היא מפני שאין מתגלה כח הלב, כי הלב הוא משכן הרצון שבגוף, ולכן הוא כמלך על כל האברים כמ"ש בזוהר חיי שרה (בדף קל) כי הוא אשר מביאם לידי פעולה ומעשה. ובכדי שיהיה גילוי לרצון בכל האברים, צריך שישכון הרצון בלב, וכשהרצון מלא את הלב, אין הסתרה ופירוד כלל בין הרצון לאברים והמעשה. וכאשר ניתן להיווכח בחוש, שכאשר רוצה אדם איזה דבר וענין, ורצון זה מלא את ליבו מכל צד, תיכף יהיה גילוי ויפעלו האברים להשגת רצון זה.

וכך הוא בכלליות העולם שבית המקדש הוא הלב של העולם כמ"ש בזוהר לך לך (בדף פד), וכאשר אין לנו את בית המקדש, שהוא משכן הקב"ה להשרות בו את רצונו להטיב ולגלות את הרחמים, אין גילוי לכל הטוב והרחמים במלכותו. ועל כן ישראל שהם גילוי מלכותו יתברך בעולם נמצאים בשפל ובגלות, ואין רואים בגילוי את רחמי ה' יתברך, ונמצא שלעיני הרואים יש פירוד בין הכתר והרצון לבין המלכות והמעשה, כי הרצון לגלות את הרחמים אינו נראה לעין כל. אבל כאשר בית המקדש קיים - הלב של הבריאה קיים, ויש את המקום שממנו ימשכו הרחמים אל

הגליון מוקדש לרפואת ישועת והצלחה בכל הענינים:

פבל ניסים בן מרינה, שמעון חי בן חנה, נתנאל הקון בן סיגל, אלישבע הדסה בת שרה, שנטל רחמונה בת מסעודה, ז'קלין בת אסתר, מיכל בת טוני, תהילה ואורי עוז ששון הכהן.

היתה ביניהם אהבה, ולא היה גילוי של רחמים אחד על השני כמ"ש בגמ' יומא (בדף ט:), כי היה ברצונם שיהיה הטוב והרחמים רק לד' אמותם.

כל קיום בית ה' והרחמים שנשפעים מתוכו תלויים בלב והרצון שלנו למלכות ה' וגילוי הרחמים

ועל כן כי כל קיום בנין בית המקדש ואור השכינה השורה בתוכו תלוי ועומד בלב והרצון שלנו, שכפי הרצון והתשוקה למלכותו של ה' ב"ה שישכון איתנו כאן בעולם הזה, כך יש קיום ותקומה לבנין המקדש. וכפי הרצון והתשוקה שיהיו הרחמים מתפשטים בכל הבריאה ועל כל הנבראים, ולא שיהיו בד' אמותנו בלבד, כך יש קיום לאור ה' וגילוי הרחמים השורה בבית המקדש, וממנו הולכים הרחמים והטובות להתפשט על כל הנבראים.

והנה בזמן בית ראשון שתיקנו דוד ושלמה את הלב של כל ישראל, וביטלו את הגאווה והמשיכו הכנעה אצל כל ישראל, והיו רוצים וחפצים במלכותו של ה' ב"ה, אשר על כן היה קיום לבנין בית המקדש, שהיה מתוקן בפאר ומלכות שאין למעלה ממנו. ואף היו רוצים בגילוי הרחמים על כל הנבראים, ולכן התפשטו אז רחמים גדולים בכל העולם, כי אור השכינה היתה שורה בשלימות, והיה הרע הולך ונכנע תחת הקדושה, עד שהיתה מלכות ה' בגילוי בעליונים ותחתונים, כמ"ש (בדה"א כט, כג) "וישב שלמה על כסא ה'", שהיה מביא את כל הנבראים תחת מלכות ה' ב"ה. אבל כאשר לא רצו במלכותו יתברך והיו חפצים רק בגילוי הרחמים והטובות ממנו יתברך, נעשה חורבן לבית ה'.

ובסוף גלות בבל היה להיפך, כשהבינו ישראל שבכדי לזכות לכל הטובה והשפעת הרחמים צריך את מלכות ה' ובית מקדשו, ועל כן פיארו את בית ה' מאוד כמובא בגמ' סוכה (נא:), אך מפני שלא היו רוצים בגילוי הרחמים אלא לעצמם, ולא היה להם רחמים אחד על השני, על כן לא היתה אור השכינה שורה בבית המקדש כמו בבית ראשון, והיתה אורה של השכינה הולכת ומתמעטת ארבעים שנה קודם החורבן כמ"ש ביומא (בדף ט:), שלא היה גורל עולה בימיו, ולא היה לשון של זהרית מלבין ולא היה דלוק נר מערבי. עד שהתמעט יותר ויותר אור השכינה וכדאמר רב יהודה בר אידי אמר רבי יוחנן בגמ' ר"ה (בדף לא.) עשר מסעות נסעה שכינה וכו' עד שנחרב הבית.

הרצון לגילוי מלכות השי"ת הוא כנגד האמונה בבנין ירושלים, וגילוי הרחמים הוא כנגד תחיית המתים

ועל כן צריך שיתקן האדם את הרצון בב' ענינים אלו, שהם כנגד ב' עיקרים מתוך ה"ג שתיקן הרמב"ם, האחד שירצה שתהיה מלכותו של ה' יתברך בגילוי, והיא האמונה בבנין ירושלים, והשני שירצה את הטוב והרחמים בעולם, והיא האמונה בתחיית המתים. וב' ענינים אלו יש בהם לבדם כדי להמשיך לנו את אור הגאולה ברחמים, היינו שעי' האמונה בבנין ירושלים ורצוננו בו יתברך למלך, נוכל להמשיך בזה את בנין בית המקדש, וכשנחפוץ ברחמים שיהיו על כל אחד ואחד ונהיה באהבה אחד עם השני, נגלה בזה את האור השורה בבית ה' שממנו מתפשטים הטובות והרחמים על כל העולם.

וכדי שיהיה לאדם את הקשר והרצון לבנין בית המקדש, שהיא האמונה בבנין ירושלים, צריך שיתקן את הרצון וירצה באור הרחמים השורה בבית המקדש, שהוא כנגד האמונה בתחיית המתים, ועל ידי זה יוכל מעט להבין מה אנו חסרים כשאין ביהמ"ק קיים, ואיך שענין זה הוא תכלית הכל בתורה ותפילה ועבודת השי"ת. וככל שיהיה עוד אחד ועוד אחד מישראל אשר יהיה מתוקן ברצונו בעבודת השי"ת יוכל לבקש על בית ה' ומלכותו יתברך, כך נזכה להחיש את גאולתנו ובנין ביהמ"ק.

כל השגת הנשמה שתתישב באדם תלוי ברצונו במלכות שמים וגילוי הרחמים

כי הנה נאמר "ושכנתי בתוכם" היינו בתוך כל אחד ואחד (כמ"ש באלשיך), כלומר שכל אחד אשר יתעורר לרצון ולהכנה לבנין ירושלים ותחיית המתים, מקרב הוא בזה את בנין בית המקדש, ומלבד זאת תשרה בו אור הגאולה דלעתיד, כי אמר רבי שמעון בתיקונ'ז (בתיקון ע' בדף קלב ע"ב) שכפי אשר זוכה האדם שתשכון נשמתו בליבו כך נקראת השכינה במדרגתו "מטרוניתא", היינו שהיא במקומה ובחשיבות ושולטת על כל אברי גופו, עד שתתפשט הארת הנשמה עד מקום רגליו, שהוא מקום השפל ביותר ושם אחיזת החיצונים, ואף מקום יזכה להתקדש ולהיטהר באור הנשמה. וזהו כעין השראת השכינה אשר שלטה בבית המקדש ומשם התפשטה האורה לכל העולם כולו.

והענין הוא, שככל שרצון האדם, שהוא בלב, יהיה מתוקן יותר, כך יהיה לבו משכן הנשמה והשראת השכינה, וככל שירצה ויחשוק יותר לגילוי מלכות ה' ורחמיו על כל העולם, כך יתקן בזה את כל חטאיו, עד שעל

ידי שיהיה רצון זה בשלימות תתפשט אותה השראת השכינה שיש בליבו עד המקומות והמדרגות הנמוכות ביותר שיש אצל האדם ותשרה שם הקדושה, והיא נקראת תשובה שלימה כמובאר שם בתיקונ'ז. אבל כשאין לו את הרצון אל התכלית הזה, אין שוכנת הנשמה בליבו, ואינה נקראת מטרוניתא, והיא כבת מלך שאין עליה את אור המלך כמ"ש בתיקונ'ז (בדף קמג:), שאז התורה והתפילה וכל עבודת ה' הם בכבודות ועצלות, כמתוך חולי ונפילה למשכב כמובא שם, כי ככל שקרוב יותר אל הרצון לבנין בית המקדש וגילוי הרחמים בעולם, כך זוכה יותר אל הנשמה והשראת השכינה.

בית המקדש הוא כנגד האות ו' וישראל כנגד האות ה'

כי בית המקדש הוא כנגד האות ו', שנרמזה באות ו' הראשונה שבתורה בפסוק "את השמים ואת הארץ", כי בית המקדש הוא המחובר בין שמים לארץ. וישראל הם כנגד האות ה', וכדי שיתבטל הדין ושימשך אור של רחמים גדולים על האות ו', צריך לעורר את הרצון וההשתוקקות באות ה', שהוא הלב של כל אחד ואחד מישראל, שיהיה לו את הרצון אל התכלית הזה, שהוא הטוב הגמור והנצחי, וגילוי והתפשטות הארת הרחמים מבית המקדש על כל העולם. וכפי שירבו עוד ועוד מישראל אשר ירצו בבנין בית ה' וגילוי הרחמים, כך יהיה גילוי אות ו' זו, ובמקום מש"כ (בשמואל ב, כב) "עלה עשן באפו" יתקיים הכתוב בישעיה (מח, ט) "למען שמי אאריך אפי ותהלתי אחטם לך" שהוא גילוי רחמים גדולים לאין שיעור אשר יהיו נמשכים על כל הנבראים כמובא כל זה בזוהר נשא (בדף קל:), והיא הארת הכתר והרחמים באות ו' והלב שיהיה כולו רחמים גמורים, כי על ידי סוד האריכות אפיים מתיישב הלב כמ"ש בזוהר אחרי מות (בדף סו:) אעיל ריחא בחוטמיה ואתיישבא ליבא, שהוא סוד הריח המיישב את הלב. וכשיהיה גילוי לזה בבית המקדש יתכללו כל ישראל באלו הרחמים, והיא עליית המלכות, שהיא כנגד ישראל, עד הכתר, שהוא הרצון של ה' ב"ה שיהיו הרחמים מגולים אצל כל ישראל.

רצון מתוקן הוא שירצה האדם שיתגלה שלימות הטובה והרחמים בעולם

ועל כן הדבר הראשון בתיקון דעת האדם הוא שיהיה לו רצון מתוקן, ורצון מתוקן הוא שרוצה את הטוב השלם ואת גילוי הרחמים הגמורים בכל הבריאה, ורוצה לראות את כל הטובות שהבטיחנו הקב"ה בתורה ובנביאים, ואינו ענין כלל לרצונו הפרטי - שיהיה זה הטוב לעצמו ולד' אמותיו, שבזה נחרב בית שני, אלא העיקר שירצה שיהיו הרחמים והטובות מגולים, כי בזה יתמלא רצונו יתברך.

ואין האדם יכול לרצות שיהיה הטוב השלם וגילוי רחמים על הכל ושיהיה ביטול הרע מן העולם, אלא על ידי האמונה בתחיית המתים, כמ"ש בתיקונ'ז (בתיקון מ' בדף פא.) על הפסוק "כי יבוא טוב", טוב' דא תחיית המתים. ומה שכתוב "וירא את האור כי טוב" מפני שבו עתיד להחיות את המתים.

והוא יסוד כל מידת האמונה של ישראל ופנימיותה, ועל כן אדם שאינו מאמין בתחיית המתים אין לו חלק לעולם הבא כמ"ש בגמ' סנהדרין (בדף צ), כי אינו מאמין בתורה שבע"פ. כי בזה אנו מאמינים ברחמי ה' יתברך, שאע"פ שעתה רואים דין בעולם ואין הרחמים מגולים לעין כל, עתיד הקב"ה להפוך הכל לטובה גדולה ונצחית, ויראו הכל את גודל רחמיו יתברך כאשר יבטל את הרע מן העולם, ויתפשטו הרחמים והטובה בכל הבריאה ויקומו המתים לתחייה. והדרך לזכות לכל הטוב הוא בנין ירושלים, כי הרצון אל הטוב והגילוי לרחמים הם בלב, שהוא בית המקדש, ומשם נמשך כל השפעת הטובה של הבורא אל בוראיו.

הרצון לבית ה' וגילוי הרחמים והטובה בעולם הוא ענין ליל שבת ויום שבת קודש

וכלליות ב' רצונות אלו הם כנגד יום שבת קודש, שהוא כנגד האלף השביעי בו תהיה תחית המתים ויתבטל הרע מן העולם, וכפי שאמרו בתיקונ'ז (תיקון מח) גבי שבת קודש, שאשרי העושה לה דירה, והדירה היא בלב, כן צריך האדם לעשות דירה בליבו לרצונות אלו. ובפרטיות, ב' רצונות אלו הם כנגד ליל השבת, ויום השבת עד רעוא דרעוין, שבלייל שבת קודש הוא הרצון לגילוי מלכות ה' ובית המקדש, כמ"ש בזוהר בראשית (בהקדמה בדף ה:) על הפסוק "ומקדשי תיראו" (ויקרא יט, ל) שזה כנגד ליל שבת, וזהו כנגד האות ו' כדלעיל. והרצון לגילוי הטובה והרחמים על כל הנבראים, הוא כנגד יום שבת עד רעוא דרעוין, שהוא התכללות ברצונו יתברך, שהוא הדבר הנעלם ביותר. כי הנה אין בשכל שום נברא יכולת להבין את גודל ומהות הטובה אשר יטיב עימו הבורא, כי אין בכח השכל להבין מהי הנאה ותענוג של קרבה לזיו השכינה, ומרצון זה נמשכת מידת אריכות אפיים של ה' ב"ה, שהם הרחמים של השי"ת שאין

אדם יכול לתפוס ולשער זאת בדעתו כלל.

קדושת הלב הוא שיהיה בו את הרצון לרחמים מגולים ושלמות הטוב כרצונו יתברך

יוזם שבת שהוא כלליות ב' רצונות אלו, שהם הלב והאור השורה בתוכו, הוא הדבר שבו תלוי בנין בית המקדש ותחיית המתים ושלמות הטובה לכל העולם, ובחסרונו נחרב בית ראשון ובית שני, שהם תרי בתי ליבא,

כמובא בתיקון"ז (תיקון כ"ב בדף סד), וככתוב בשמות (לא, טז) "לעשות את השבת לדורותם ברית עולם" ואמר רבי שמעון (שם בתיקון מח) 'לדורותם' היינו שיעשה דירה בתרי בתי ליבא, 'ברית עולם' הוא כנגד האות ו'.

והדרך שיעשה האדם מקום לקב"ה בליבו, היא שישווה את רצונו לרצון ה' ב"ה, וכפי שה' ב"ה חפץ לגלות את הטובה בעולם ולגלות את הרחמים על כל הנבראים, כך צריך האדם שירצה גם הוא רצון זה, וירצה במשכן ודירה של אלו הרחמים, שזהו בית המקדש ובנין ירושלים. וככל שישווה האדם את רצונו לרצון זה, כך מפנה מליבו את היצר הרע והאכזריות, כי העיקר בלב שיהיה הוא מלא ברחמים וברצון שיהיה טובה לכל הסובבים אותו, וכל מה שאדם חוטא, בפרט בפגם היסוד, הוא מפני שאיבד את הרחמנות מהלב, וכן הוא גם להיפך, שמחטא זה נעשה לו אכזריות בליבו ומתבטלת ממנו מידת הרחמים, וככל שיהיה האדם קדוש וטהור וכן על ידי שמירת שבת קודש, והמחשבה על הרצון של ה' ב"ה בגילוי הרחמים, כך יוכל להשוות את רצונו ולקרבו לרצון השי"ת, להשיב אל ליבו את הרחמנות, ולרצות את הטוב והרחמים.

ועל כן שבת היא 'זכר למעשה בראשית', כי כל השבת היא זכר לתכלית הבריאה שחשב הקב"ה כאשר ברא את העולם, ומגלה את מטרתו וסיבתו, שרצה שיהיה הכל בנחת לפני האדם, ולא תהיה לו איזה טירדה או עסק עם ממון, אלא רק השפעה של טובה ורחמים, כביום שבת קודש שהאדם פרוש מן עמל העולם הזה.

עיקר הרצון צריך שיהיה כולו נצחיות שהוא עיקר רצונו יתברך במחשבת הבריאה

וכל עיקר רצון האדם צריך להיות קדוש ומובדל לענין זה. כי ענין הרצון הוא הגבוה ביותר בקומת האדם, וצריך האדם לשמרו שלא יהיו לו רצונות זרים מלבד הרצון לנצחיות, שמשמעותה שתגלה מלכות ה' בבית המקדש, ויתגלו הרחמים שבתורה, ושיהיה להשי"ת נחת רוח. ועל זה נתנו עיניהם כל אבות העולם וכל המנהיגים והצדיקים שהיו לנו, שלא נתנו שיכנס ברצונם דבר שאין לו חלק בנצחיות, ובה נעשו צדיקים וקדושים. כי העיקר הוא לשמור את הרצון, שלא יהיה לו רצון בדבר שאינו נצחי, ואף לא בכדי לקבל תענוג בגן עדן בעולם הנשמות, כי אף זה אינו רצון לנצחיות, אלא נצחיות היא שה' ב"ה יתגלה ויהיה איתנו כאן בעולם הזה בבנין ירושלים ובתחית המתים, שלשם כך ברא הקב"ה את כל העולם ואת כל הנשמות, כדי שיהיה גילוי למלכותו ויגלה את מידת רחמיו לברואיו.

וכל אדם צריך שישמור את רצונו לנצחיות, ואע"פ שצריך לאשה לבנים למזון ושאר צרכיו, אינו רצונו נצרך בזה מפני שצריך ומוכרח הוא להם. ודרך משל, כאשר ילך אדם בדרכו אל איזה מדינה רחוקה מעבר לים כדי להשיג שם את תקוותו וישועתו באיזה ענין שנצרך לו, אע"פ שיצטרך בדרך לעבור כמה טלטולים, ויצטרך להשיג לו מזון וכל צרכי הדרך, בכל עת שיהיה בדרך יהיה כל ליבו מלא מהרצון להגיע למחוז חפצו, ששם תקוות ישועתו בענין הנצרך לו מאוד, ולא יתן לאיזה רצון אחר להכנס בליבו מלבד הרצון להגיע ליעדו, וכל מה שצריך להשיג בדרך, כמזון וכיוצא, לא יחפץ בו להשיגו אלא מפני שמוכרח וצריך לזה, אבל החשק החפץ והרצון יהיו אל עבר המטרה והיעד השלם שלשם חפץ הוא להגיע. כך צריך להיות הרצון של האדם שמור וקדוש לתכלית כל התכליתים, שהוא הרצון לגילוי היום השביעי, שהוא הרצון של ה' ב"ה, והיא החמדה של השי"ת כמ"ש "חמדת ימים אותו קראת", שעל זה נותן הקב"ה תמיד את עיניו וליבו כמ"ש (מלכים א' ט, א) 'והיו עיני ולבי שם כל הימים', שהוא בנין בית המקדש וגילוי הרחמים בתחית המתים.

הצדיקים נעשו צדיקים מפני שנתנו את כל ליבם על הרצון של השי"ת

וכל מה שרצה וחפץ הקב"ה באבות הקדושים, שמהם יצאו זרע ישראל שיקבלו את התורה, זהו מפני שידעו מה הדבר שצריך לרצות בזה העולם, וכל עבודתם הקדושה היתה מתוך שהיה ליבם מלא ברצון להשיב את המלוכה לה' ולגלות רחמיו, כי השיגו את כוונת רצונו יתברך בשלימות, וכל עבודתם היתה על מנת לגלות את היום השביעי, ומתוך זה הגיעו להיות

כסא ומרכבה לו יתברך, כמו שאמר ריש לקיש (בב"ר פ"ד מ"ז) האבות הן הן מרכבה. כי הלב הוא כנגד הכסא כמ"ש בזוהר פנחס (בדף ו'ד), והמשמעות בזה, שרצונם היה בטל לרצונו יתברך, ולא היה בליבם רצון אחר מלבד הרצון שתגלה מלכותו ויהיה את שלמות הטוב לכל הנבראים. וזה שבת ש-בת, ש' הם תלת אבהן, בת היא היום השביעי כמ"ש בזוהר משפטים (בדף קטו. ובז"ח כי תבא), שעל ידם ובזכותם קבלנו את הזכות להיות חלק בנצחיות של היום השביעי. וזה שאמרו בגמ' בבא בתרא (בדף טז:) בת הייתה לאברהם ובכל שמה, שהשיג בשלימות את ההשגה של יום שבת, וכן זכו לזה כל האבות כדלעיל, וכן דוד המלך שזכה להיות רגל רביעית של המרכבה, שזהו מפני שלעולם לא עזב את הרצון על הנצחיות, והיה בטל ברצון לרצונו יתברך, ומכאן זה נשא לבת שבע שהמשיכה לשלמה המלך שבנה את בית ה', וזה ש-בת, ש"י בגימט' רצון דוד, 'בת' היא בת שבע כמ"ש בזוהר בהר (בדף קח:)

וכשיהיה ליבו של האדם מלא מרצון זה, יוכל לחשוב מהתבוננות של עסק התורה לשמה, שתהיה כל עבודתו ותורתו ותפילתו לשם הוצאת אותה הבת מן ההעלם אל הגילוי, שהיא חמדת הקב"ה, ולמענה ברא הקב"ה את העולם וכל הנבראים.

על ידי הפגם ביסוד איבד האדם את הלב אבל על ידי אמת ישיב את הלב והרחמנות
והנה הדבר שמפסיד את הלב, והאדם מאבד על ידו את הרצון לגילוי והתפשטות הרחמים על הכל, ואף על עצמו אינו מרחם, הוא מחמת פגם הקדושה והיסוד, כי הלב הוא כנגד האות ו', והברית היא כנגד האות ו' כמ"ש בזוהר חדש (כי תבא), וכשאדם פגם בענין זה איבד את הרחמים מהלב, כמ"ש (משלי ו, לב) 'נואף אשה חסר לב', ועל כן אינו יכול להבין בדעתו מה הוא ענין רחמים על השכינה, ואינו יכול לתפוס בדעתו מהי אותה הבת שצריך להוציאה מן ההעלם אל הגילוי, ואינו יכול להיות קשור ברצון זה ולעשות את כל עבודתו ותורתו לשם התכלית הזו, שהוא תכלית כל התכליתים כולם.

והדרך שיוכל להשיב את הרחמים אל הלב הוא על ידי אמת. כי יוסף הוא כנגד היסוד כמ"ש בזוהר ח"ב בהשטות (בדף רעו), ויעקב הוא כנגד האמת כמ"ש (מ"כה ז, כ) 'תתן אמת ליעקב', וכדי להשיב את הרחמים צריך ליעקב, כמו שאמרו בגמ' סוטה (לז:) שראה יוסף דמות דיוקנו של יעקב. והמשמעות בזה, שאע"פ שאינו רואה את האמת במציאות בעיניו, כלומר שאינו מלא בליבו ברצון לגילוי מלכותו ותחיית המתים, מכל מקום יודע הוא שזה הרצון האמיתי שצריך לרצות אלא שהוא רחוק מרצון זה. וזה 'שראה דמות דיוקנו של יעקב', שאע"פ שלא ראה את יעקב כמו שראהו בחייו, מ"מ ראה וידע מהרצון האמיתי, וידע שרצונו עתה הוא אינו הרצון האמיתי, ומכאן זה ניצל מאיבוד הלב והרחמים.

וכך צריך האדם לדעת שהרצון האמיתי שאליו צריך הוא לבוא הוא רצונו יתברך - שכל רצונו הוא שתגלה מלכותו בירושלים בבית המקדש ושיהיו הרחמים מגולים על כל הנבראים, ומה שאין האדם רוצה כן הוא מפני שאיבד את הרחמנות מליבו על ידי שפגם בקדושת היסוד, ועל כן צריך שיראה תמיד מול עיניו את דמות דיוקנו של יעקב, היינו שיזכור תמיד שהרצון האמיתי הוא התכלית הנצחי שהוא רצונו יתברך, וכל עבודה אמיתית לפני ה' ב"ה תהיה מתוך שירצה האדם את רצונו יתברך.

בכל מחשבה דיבור ומעשה יפנה מקום בליבו וישתף עימו את הרצון של השי"ת
ואמר רבי יהודה בן בתירה במכילתא דרשב"י, שצריך לזכור את יום השבת בכל יום ולמנות אחד בשבת שני בשבת וכו', וכמ"ש הרמב"ן בשמות (כ) שצריך שיזכור בכל יום את יום שבת קודש, והענין בזה הוא, שאע"פ שנמצא האדם במדרגת ימי החול, היינו שאינו קשור ברצון הנצחי שהוא כנגד יום שבת, מ"מ בכל דבר שעושה ובכל לימוד שעוסק בו ותפילה שמתפלל, יפנה מקום מועט בליבו לרצונו של ה' יתברך, שהוא בנין בית המקדש וגילוי הרחמים. כלומר שאע"פ שליבו מלא ברצון לידע את הלימוד בו הוא עוסק, ואין לו רצון מגולה כלל על בנין בית ה', מכל מקום יפנה איזה מקום בליבו ויבקש מה' ב"ה שיהיה בלימודו עזר וסיוע שיזכה על ידי לימודו לרצון את רצונו יתברך, וכן כשמתפלל, אע"פ שכל רצונו בתפילה היא על צרכיו שלו, מכל מקום יפנה מקום בתפילתו לבקש על רצונו יתברך ועל בית המקדש, ושיהיה לו רצון לזה שירצה גם הוא את רצונו יתברך. וככל שיכניס את הרצון הזה יותר ויותר בליבו כך ישיב אל ליבו את הרחמנות שאיבד על ידי החטא, ויהיה לו קשר לרצון העיקרי והתכלית האחרון, שהוא בית ה' ולגילוי הרחמים והטובה בכל הבריאה.

לציבור הקוראים היקר

הדפסת העלון כרוכה בהוצאות רבות, העלון יוצא בצמצום והביקוש עצום. ניתן לתרום בעמדות נדרים פלוס לעמותת יד להועיל עבור 'משולחן שלמה', ולציין ההקדשה. או בהעברה: בנק: מזרחי טפחות (20) סניף: 417 (גאולה) מס' חשבון: 521025 שם העמותה: 'יד להועיל' - עבור העלונים, ולציין את שם ההקדשה.

לבקשת רבים ניתן לשמוע בקו 'שיעורי הינוקא'

עובדות והנהגות מחייו ואורחותיו של הגאון הינוקא מו"ר שליט"א בשלוחה 4 מאת הגאון הרב יחזקאל צמח שליט"א ו"ח נוספים. וכן בשלוחת המאזינים שלוחה 6. כמ"כ ניתן להזיקן לשיעורים האחרונים ומאמר יומי.

מספר הקו 02-5-306-506

האזינו ותחי נפשכם